

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-06-13
Besvaras senast
2015-06-24 kl. 12.00

Till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:662 Sjön Tisken i Falun

Falu kommuns tätort är ett område som särskilt uppmärksammas utifrån EU:s översvämningsdirektiv. Boende i Falun har alltid under vårkanten kunnat se Faluåns vattenyta krypa mot omgivande fastigheter. Enligt SMHI:s klimat- och sårbarhetsutredning (2007) ökar dock sannolikheten för extremväder framgent, något som får konsekvenser inte bara för Faluns centrum, utan även i förlängningen Östersjön. Faluån rinner i en trång passage genom centrala Falun för att sedan mynna ut i den mindre sjön Tisken. Mellan Tisken och den större sjön Runn finns en slusspassage som fram till 1980-talet möjliggjorde båttrafik in till centrum. Runn har i sin tur anslutning till Dalälven som rinner ut i Östersjön.

För att hantera framtida flöden fastställer Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med länsstyrelsen under 2015 en riskhanteringsplan där Falu kommun ansvarar för en flödesregleringsplan inom Faluåns avrinningsområde motsvarande 570 km². Kommunen behöver också besvara frågan om i vilken utsträckning Tiskens sediment riskerar att spridas vid översvämningsar. Tiskens botten ruvar på tungmetaller från tung industri och tusenårig gruvdrift. Zinkläckaget till Tisken under början av 1980-talet var ca 700 ton per år.

SMHI efterlyser kapacitet för Faluån att kunna hantera ett hundraårsflöde motsvarande 55 m³. I dag klarar inte ån att avbörda mer än 20 m³ utan att det blir skador på fastigheter och infrastruktur. Situationen i Tisken är liknande där igenslamning och vattenväxtlighet bildat en trång och översvämningskänslig fåra för vattnet.

Att sanera Tisken från den omfattande mängd sediment sjön ruvar på är viktigt för att undvika spridningen av ett större utsläpp tungmetaller. Möjligheterna till muddring och deponering av sediment har undersökts och preciserats i det så kallade Tiskenprojektet under 2008. Projektet rann emellertid ut i sanden, avskräckt av den omfattande kostnadsbilden (ca 200 miljoner). I dag finns dock ny teknik som användes vid saneringen av sjön Gallträsk i Finland där kostnaden för ett liknande projekt kunde stanna på en tiondel av det som framstätt under Tiskenprojektet.

Saneringen av Tisken bör anses vara av nationellt intresse. Riskbilden med ett omfattande utsläpp som även via avrinning når Östersjön bör inte underskattas. Alliansregeringen utverkade så att Myndigheten för samhällsskydd och

Beredskap (MSB) under 2010, 2011 och 2012 fick ett förhöjt anslag att användas för utbetalning av statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder, bland annat för att anpassa Sverige till de effekter som följer av ett förändrat klimat. Söktrycket på denna myndighet är för närvarande mycket stort och motsvarar inte på när behoven. MSB är inte den enda myndigheten som berörs av problematiken. Det omfattande söktrycket för att hantera det ökade trycket till följd av klimatförändringar är detsamma för ansökningar om sanering. Situationen som den i Falun delas av flera andra kommuner.

Vad avser klimat- och miljöministern att göra för att öka kommunernas möjlighet att genomföra saneringsprojekt som förbättrar förutsättningarna att hantera klimatförändringsrelaterade översvämningar?

.....

Désirée Pethrus (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anders Norin